

DE PIPA PIPA

Het krijgen van jongen is het meest essentiële wat een dier in de natuur (en daarbuiten) doet. Als dieren dat niet goed doen, dan is het snel afgelopen met de soort. Een groot deel van het natuurlijk gedrag van dieren is er dan ook op gericht om zo goed mogelijk te zorgen dat hun genen aan de volgende generatie worden doorgegeven. Nu is het leuke dat er niet één goede manier is om dat te doen; nee, er zijn een heleboel werkende mogelijkheden waarbij elke diersoort of diergroep wel iets unieks gevonden heeft.

TEKST: **GERRIT HOFSTRA**

FOTO'S: **SHUTTERSTOCK, ENDENEON, CHRISTOPHER CAGÉ**

In het algemeen kan een soort kiezen voor veel energie steken in het aantal jongen, of juist veel energie steken in de overlevingskansen van het jong. Zoogdieren zoals wij, hebben eigenlijk allemaal gekozen voor veel zorg na de geboorte om zo de jongen de beste kans te geven met als bijkomend punt dat ze meestal per keer maar weinig jongen krijgen. Maar zelfs dat valt volledig in het niet bij het aantal eieren van veel soorten vissen of de voortplanting van koralen. Kikkers hebben als soortgroep geen eenduidige strategie, maar juist heel veel verschillende, uiteenlopend van de groene kikker met duizenden eieren per jaar tot aan de maagbroedende, helaas waarschijnlijk uitgestorven, kikkers (*Rheobatrachus sp*) uit Australië.

penseren hebben ze aan de uiteinden van hun teentjes ook weer uitsteeksels, waardoor het lijkt of er aan de tenen weer kleine handjes zitten. En met die handjes voelen ze zich een weg door hun leven.

Ook eten doen Pipa's duidelijk anders dan andere kikkers. Deze kikkers hebben namelijk geen tong, en dus wordt het voedsel met de voorpoten zo goed en zo kwaad als dat gaat in de bek geduwd. Geloof me: dat ziet er best raar uit, en is als je erover nadent ook niet heel smakelijk.

En alsof dit alles nog niet raar genoeg is, komen we op het punt van de broedzorg. Na de maagbroedende kikkers weet de Pipa toch wel weer een nieuw ijkpunt van *weirdness* te bereiken. Bij deze kikker worden de bevruchte eieren door het mannetje op, of liever in de rug van het vrouwtje gewreven waarna de huid van de rug om de eieren heen groeit en ze dus allemaal in een apart zakje op de rug terecht komen. Op het zakje groeit ook een keurig dekseltje, zodat alle eitjes netjes in een soort afgesloten honingraatbakjes zitten. In dat doosje komen de eieren uit en ontwikkelen ze zich tot mini-kikkertjes. Het hele proces duurt ongeveer twintig weken, maar al na tien weken gaat het klepje dat hun doosje afsluit zo nu en dan open en steekt er een pootje uit of hapt er een kikkertje naar wat kleine prooidiertjes. Tegen de tijd dat de metamorfose volledig is, opent het jonge kikkertje het klepje en verlaat de rug van de moeder. Ook dit wonder van de geboorte vraagt toch een redelijk sterke maag van de toeschouwer.

Huisdier in the spotlight

In elke editie belicht het Dibevo-Vakblad een huisdier. Wat zijn de belangrijkste kenmerken, hoe presenteert je het dier in de winkel, wat is het verhaal bij dit dier en hoe informeer je je klant?

SURINAAMSE PAD

Dat was een lange aanloop naar het huisdier in the spotlight van dit nummer. Een dier dat tot 1975 in het wild in ons koninkrijk voorkwam: de Surinaamse pad of Pipa (*Pipa pipa*). De pad is een opvallende verschijning. Hij is groot (tot twintig centimeter) en heel erg plat. Ze lijken eigenlijk het meest op een dood blad (dit is geen blaadje meer) in het water en ze gedragen zich eigenlijk ook zo veel mogelijk als een dood blad. Moet toch een rare ervaring zijn wanneer je als visje of wormpje door het blad waarbij je wilde schuilen wordt opgegeten. Surinaamse padden zijn bijna blind, maar om dat te com-

VERZORGING

In het aquarium wordt meestal een verwant neefje gehouden, de *Pipa parva*, een soort die een stuk kleiner is (vrouwtjes maximaal 44 millimeter) en daarom makkelijker te houden. *Pipa parva* lijkt erg op zijn grote verwant, maar de jongen komen wat eerder (als kikkervisjes) ter wereld. *Pipa parva* wordt net als de grote neef aangeboden onder de naam Surinaamse pad, maar dat is feitelijk een beetje onjuist omdat de soort voorkomt in Colombia en Venezuela; dus niet in Suriname. Maar voor het hele genus *Pipa* wordt de naam Surinaamse pad gebruikt, vandaar. Qua verzorging is het een relatief simpele soort. Ze hebben de denkwereld van een standaard kikker: alles wat kleiner is dan ik ben, probeer ik op te eten; alles wat groter is, zou mij wel eens op kunnen eten; als het net zo groot is, dan paar ik er maar mee. Bij onze kikkers leidt dat tot paarpogingen met hevig protesterende andere mannetjes, klompjes klei en dergelijke.

Combineren met kleine rustige visjes is zeker mogelijk, maar er kan er wel eens een verdwijnen. Goed voedsel bestaat uit kleine ongewervelde diertjes: wormpjes, mug-larven enzovoort. Ontdooide diepvriesvoer wordt meestal probleemloos geaccepteerd.

Als je wilt kweken (en dat is zeker leuk als je een sterke maag hebt) is een minimale waterhoogte van vijftig centimeter noodzakelijk. Tijdens de paring zwemt het paartje namelijk een soort salto's door het water en daarvoor hebben ze zo'n vijftig centimeter nodig.

Hoewel de jonge kikkertjes niet direct door de moeder worden opgegeten, is het wel verstandig ze te scheiden omdat op den duur kannibalisme niet kan worden uitgesloten.

IN DE WINKEL

Dit is een typische soort voor de aquariumstelling. Het is aan te raden om bij deze soort wel een paar foto's te plaatsen van de jongen in de rug van het vrouwtje. Per slot lijken de kikkers erg op de wat meer algemene dwergklauwkikkers (*Hymenochirus*) en dit is ook weer typisch zo'n soort waar je een verhaal bij kunt vertellen, maar dan moeten de mensen wel getriggerd worden. Een goede foto kan dat zeker doen.

WETGEVING

De *Pipa pipa* is niet bedreigd en ook niet beschermd, dus dat levert geen problemen op. Ondanks de aquatische levenswijze is het wel een amfibie en dien je als je deze soort verkoopt dus te beschikken over het diploma vakbekwaamheid herpeten.

TOT SLOT

Ik weet dat ik in deze serie een beetje gekozen heb voor de minder gebruikelijke soorten in de winkel. Dat is met opzet: over de standaarddieren in de winkel weet jij ongetwijfeld meer dan ik en ik wil met deze serie juist mensen motiveren om ook eens buiten het normale aanbod te kijken. ←

